

Lokalbehovsplan 2021-2035

Fritidsnämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Inledning	4
Befintligt lokalbestånd	6
Vilka lokalkrävande verksamheter bedriver nämnden?.....	6
Beskrivning av befintligt lokalbestånd	6
Nyttjandegrad	7
Effektiviseringspotential	8
Framtida lokalbehov	9
Vilka faktorer påverkar lokalbehovet?.....	9
Hur ser det förväntade lokalbehovet ut framöver?.....	10
Hur planerar nämnden att möta lokalbehovet?.....	12
Utveckling av lokalförsörjningsarbetet	24

Bilagor

Bilaga 1: Bilaga 1 Anläggningsregister

Bilaga 2: Bilaga 2 Objektsförteckning

Bilaga 3: Bilaga 3 Planerad anläggningsutveckling 2020

Sammanfattning

Fritidsnämndens lokalbehovsplan beskriver nämndens samlade lokalbehov under planeringsperioden 2021–2035. Fritidsnämndens planer för att möta behovet av lokaler kan i huvudsak sammanfattas i följande punkter:

- Nya simytor
- Danslokaler
- Utveckling av nämndens rekreationsområden
- Utveckling av fritidsgårdar och mötesplatser för unga
- Multiytor på nämndens grusplaner och kringliggande ytor vid fotbollsplaner
- Multiytor och flexibilitet i utformning av befintliga och nya idrottshallar
- Utveckling av Stadionområdet
- Utveckling av konstgräsplaner utifrån ett hållbarhetsperspektiv
- Utredning kommunalt subventionerat gym för ungdomar
- Utredning av behov och tillgång till samlings- och verksamhetslokaler

Ovanstående punkter behandlas under rubriken "Hur planerar nämnden att möta lokalbehovet?". Därtill finns en förteckning över planerad anläggningsutveckling samt hur dessa planeras att finansieras i bilaga 3. Bakgrunden till föreslagna åtgärder återfinns under rubrikerna "Vilka faktorer påverkar lokalbehovet?" och "Hur ser det förväntade lokalbehovet ut framöver?".

Lokalbehovsplanens nya struktur sedan 2020 har tillsammans med följande utredningar och analyser som genomförts under 2019/2020 (fritidsnämndens Föreningsidrottsrapport (FRN §34/20), Ung Livsstilsundersökningen 2019, fritidsnämndens Fotbollsutredning (FRN §50/20) samt fritidsförvaltningens barnrättsanalys av förra årets lokalbehovsplan) medfört ett genomgripande fokus på följande perspektiv:

- **Samverkan och samnyttjande:** Avseende ett hållbarhets- och effektiviseringsarbete vill fritidsnämnden utveckla och förbättra samverkan och samnyttjandet av lokaler med övriga nämnder.
- **Tillgänglighet:** Personer med funktionsnedsättning är underrepresenterade i det kommunalt subventionerade fritidsutbudet. En förbättrad fysisk tillgänglighet utgör en grundläggande del i nämndens arbete med att nå fler personer med funktionsnedsättning, men andra typer av insatser är minst lika viktiga.
- **Nämndens målgrupper:** Kopplat till nämndens generella uppdrag att verka för en meningsfull fritid för alla malmöbor, med fokus på en generell ökning av fysisk aktivitet och en aktiv fritid bland befolkningen, så prioriterar nämnden vissa målgrupper. Prioriterade målgrupper i nämndens arbete är barn och ungdomar, pensionärer och personer med funktionsnedsättning. Eftersom tjejer och/eller barn och unga i socioekonomiskt utsatta områden är mindre aktiva på sin fritid än pojkar och/eller barn och unga i socioekonomiskt starka områden ska dessa grupper särskilt prioriteras av nämnden.
- **Oregelbundna aktiviteter:** När efterfrågan på både oregelbundna aktiviteter och kroppsövningar som är mer hälso- och rekreationsinriktade ökar, utgör fritidsnämndens rekreationsanläggningar, simhallar och fritidsgårdar ett viktigt komplement till föreningslivet. Dit kan malmöbor komma och aktivera sig utan krav på medlemskap och utan att förhålla sig till specifika tider.
- **Hållbarhet:** Fritidsnämnden ska ta ett ansvar för dess miljöpåverkan och vid utveckling av idrottsytor ska Malmö stads miljöprogram samt Malmö stads handlingsplan för utfasning av konstgräsplaner med granulat, anläggningar med platsgjutet granulat och konstgräs efterlevas. I arbetet för att skapa och tillgängliggöra en meningsfull fritid för alla malmöbor liksom i arbetet med att minska miljöpåverkan i staden är behovet av samverkan mellan olika förvaltningar särskilt tydligt.

Inledning

Syfte med planen

Lokalbehovsplanen utgör grunden för nämndens lokalförsörjningsarbete och beskriver fritidsnämndens samlade lokalbehov under planeringsperioden 2021–2035. Lokalbehovsplanen uppdateras en gång om året och fungerar dels som ett planeringsverktyg för fritidsnämnden och dels som underlag till kommunstyrelsens lokalförsörjningsplan för hela Malmö stad. Lokalbehovsplanen används också som underlag i Malmö stads investeringsplanering. Fritidsnämndens uppdrag och mål ligger till grund för fritidsnämndens behov av lokaler och uteytor. Lokalbehovsplanen är av särskild vikt för nämndens måluppfyllnad.

Fritidsnämndens uppdrag

Kommunfullmäktige har i fritidsnämndens reglemente gett nämnden i uppgift att ansvara för drift och tillgängliggörande av idrotts-, bad- och fritidsanläggningar med undantag av de anläggningar där grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har driftansvar. Fritidsnämnden har också ansvaret för stadens fritidsgårdar. Dessutom ska nämnden ansvara för större idrotts- och fritidsarrangemang samt för allmän föreningservice och föreningsbidrag. Fullmäktige har därtill uppdragit åt nämnden att beakta ett barnrätts-, jämställdhets- och antidiskrimineringsperspektiv.

Fritidsnämndens mål

Nämnden arbetar för att alla Malmöbor ska ha möjlighet till en meningsfull fritid och prioriterade målgrupper i detta arbete är barn och ungdomar, pensionärer och personer med funktionsnedsättning.

Arbetet med att skapa jämlika förutsättningar för invånare i Malmö att ha en aktiv och meningsfull fritid är en del av ett större arbete med stadens folkhälsouppdrag. En god folkhälsa innebär att så många som möjligt i befolkningen har en bra fysisk och psykisk hälsa och att hälsan är jämnt fördelad mellan olika grupper i samhället. En god och jämlikt fördelad folkhälsa är även centralt för en hållbar utveckling. Tillgång till organiserade fritidsaktiviteter och fysisk aktivitet i unga år bidrar inte bara till en bättre hälsa och en meningsfull fritid utan har också kopplats till ökat skolengagemang och stärkt framtidstro. Möjligheten att mötas genom föreningsliv och mötesplatser bidrar också till demokratisering och ökad livskvalitet, och kan även minska ofrivillig ensamhet bland äldre. Regelbunden fysisk aktivitet förebygger därutöver sjukdomar, skador och olycksfall. Därför är en god generell tillgång till platser för fysisk aktivitet och aktiv fritid ett viktigt område för fritidsnämnden.

Enligt nämndens beskrivning av de prioriterade målgrupperna ska barn och ungdomar, pensionärer och personer med funktionsnedsättning prioriteras i nämndens verksamheter. Därtill ska tjejer samt barn och unga i områden med låg aktivitetsgrad särskilt prioriteras. Anledningen är att tjejer och barn och unga som lever i socioekonomisk utsatthet inte är lika aktiva på sin fritid och/eller har sämre hälsa. Fritids- och kulturvaneundersökningen visar att Malmös högstadiel elever är betydligt mer aktiva i de stadsdelar där medelinkomsten är hög jämfört med de stadsdelar där medelinkomsten är låg. Störst är skillnaden inom gruppen tjejer. Ett exempel är resultatet för andelen högstadietjejer som är med i en idrottsförening. I Rosengård är 18% av tjejerna med i en idrottsförening, och i Limhamn-Bunkeflo är motsvarande siffra 53%. Fritidsförvaltningens statistik över föreningarnas deltaganderapportering visar samma mönster även i övriga åldersgrupper. Enligt studier som forskningsgruppen Ung livsstil genomfört i särskolan, får förutom socioekonomi och kön även funktion stor betydelse för hur aktiva barn är på sin fritid. Barn och unga med funktionsnedsättning motionerar mindre, är mindre med i idrottsförening och deltar mindre i det kommunalt subventionerade fritids- och kulturutbudet (Ung livsstil).

Fritidsnämnden arbetar på ett systematiskt sätt med att skapa bättre förutsättningar för fler att komma i rörelse och ta del av fritidsnämndens resurser. De framtida lokalbehoven ses ur flera perspektiv till exempel föreningslivets och idrotternas utveckling, regional samverkan och trender inom fritidssektorn. Tillgången till ytor och lokaler är avgörande för möjligheten att utöva olika former av aktiviteter och därmed för att öka aktivitetsgraden bland grupper som är mindre aktiva. Lokalbehovsplanen som grund för planering, utveckling och fördelning av nämndens materiella resurser (i form av nämndens

lokalbestånd), spelar en central roll både i att upprätthålla ovan nämnda mönster och i arbetet med att utmana dessa.

Som en del av sitt kompensatoriska uppdrag och kommunfullmäktigemålet om att Malmö stad genom planeringen av staden ska verka för minskad segregation ser nämnden ett behov av att i större utsträckning beakta de (särskilt) prioriterade målgrupperna i den långsiktiga planeringen och utvecklingen av nämndens lokalbestånd.

Följande utredningar och analyser som genomförts under 2019/20 ligger till grund för denna lokalbehovsplan.

- *Föreningsidrotten i Malmö - utifrån fritidsförvaltningens anläggningsperspektiv* (2020)
- *Ung livsstil* 2019, och jämförelser med resultat från 2015
- *Barnrättsanalys av Lokalbehovsplan 2021–2030* (2019)
- *Fotbollsutredningen* (2020)

Befintligt lokalbestånd

Vilka lokalkrävande verksamheter bedriver nämnden?

En grundläggande förutsättning för att kunna erbjuda Malmöbor möjlighet till en meningsfull fritid är att det finns anläggningar och lokaler för fritidsaktiviteter. Lokalkostnader utgör närmare 50 % av nämndens kostnadsbudget. Tillgången till olika typer av idrottslokaler och samlingslokaler villkorar Malmös föreningsliv, och möjliggör stadens värdskap för större och mindre evenemang. Därtill kommer fritidsgårdarnas lokalbehov, samt nämndens bad- och rekreationsanläggningar. För personal, maskiner och administration tillkommer också ett visst lokalbehov.

Beskrivning av befintligt lokalbestånd

Inom fritidsnämndens verksamhetsområde finns lokaler och uteytor utspridda över hela Malmö. Merparten av de anläggningar som fritidsnämnden förfogar över ägs och förvaltas av Malmö stad genom Stadsfastigheter. Några ägs och förvaltas av externa fastighetsägare. Majoriteten av de anläggningar där fritidsnämnden har hyresavtal som förstahandshyresgäst drivs och sköts av fritidsförvaltningen, men en del anläggningar hyr förvaltningen ut till föreningar, kommersiella aktörer eller andra förvaltningar i Malmö stad som då står för driften.

Fritidsnämndens lokalbestånd domineras till antalet av sporthallar (25 stycken), gymnastiksalar (43 små och 13 stora) och fotbollsplaner (54 stycken). Utöver dessa finns 20 stycken fotbollsplaner på bollfält. Dessutom finns lokaler till 17 fritidsgårdar. Dessa lokaler och ytor är geografiskt spridda över staden. Övriga lokaler och anläggningar finns det färre av, det gäller till exempel simhallar, ishallar, ridanläggningar och ytor för racketsport, men också lokaler som det urbana sport- och kulturcentret Kampen (parkour, rollerderby och cirkusskola), Föreningarnas hus (kampsport och dans), Enighet sportcenter (kampsport), Sofielunds Idrottshus (gymnastik), bowlingbanor samt klätterdelen i Kombihallen (Fritidsnämndens anläggningsregister, bilaga 1).

I fritidsnämndens objektsförteckning (bilaga 2) återfinns hyreskostnader, driftskostnader och intäkter för samtliga lokaler och uteytor där fritidsnämnden är förstahandshyresgäst.

Sporthallar och fotbollsplaner står, tillsammans med simhallar, ishallar och Stadionområdet, också för stora delar av fritidsnämndens lokalkostnader (se Fritidsnämndens objektsförteckning, bilaga 2). Sporthallarnas årliga bruttohyreskostnad ligger på drygt 57 miljoner kronor. Utöver sporthallarna har nämnden också andrahandshyreskontrakt på övriga idrottslokaler hos grundskolan och gymnasieskolan, den totala årliga hyreskostnaden för dessa är runt 11 miljoner kronor. Fritidsnämndens idrottsplatser har en total årlig hyreskostnad på närmare 42 miljoner kronor, inklusive tilläggsavtal för konstgräs. Den totala hyreskostnaden för idrottsanläggningarna på Stadionområdet är 45 miljoner kronor, hyreskostnaden för simanläggningar ute och inne är 51 miljoner kronor, och hyreskostnaden för Malmös ishallar är 18 miljoner kronor. Avtalen för fritidsgårdslokalerna innebär en total hyreskostnad på ungefär 7 miljoner kronor.

Den totala hyreskostnaden för övriga anläggningar där fritidsnämnden är förstahandshyresgäst ligger på ungefär 45 miljoner kronor. Det inbegriper bland annat Hyllie Sportcenter (8,7 mkr), Föreningarnas hus (4,3 mkr), Enighet sportcenter (2,7 mkr), Malmö Badmintoncenter (3 mkr), Klagshamns Ryttarförening (4,6 mkr), FIFH-hallen (1,2 mkr) och Föreningscenter (1,4 mkr).

Utöver sitt lokalbestånd ansvarar nämnden för att ge stöd genom lokalkostnadsbidrag. Lokalkostnadsbidrag kan utgå med maximalt 75 % av godkända hyreskostnader för föreningar som är registrerade på nivå 3 hos fritidsförvaltningen. Bidragets konstruktion gör dock att ytterst få föreningar når bidragets tak. För 2019 utbetalades lokalkostnadsbidrag på sammanlagt 2,9 miljoner kronor.

Intäkterna som andel av hyreskostnaden, och därmed subventionsgraden, varierar mycket mellan olika anläggningar.

Nyttjandegrad

Bokningsbara idrottsytor

De bokningsbara verksamhetsytornas kvantitativa kapacitet mäts och bedöms utifrån antalet timmar som är tillgängliga för föreningar och andra brukare. Verksamhetsytornas bokningsgrad används som ett mått på hur pass effektivt ytorna används. Bokningsgraden tas i första hand fram för vardagskvällar eftersom det primärt är under dessa tider som ytorna används för träningsverksamhet. På helgerna, då ytorna i första hand används för matcher och tävlingar, har ytorna generellt en lägre bokningsgrad. På dagtid på vardagar nyttjar skolan många av anläggningarna.

På vardagar mäter nämnden bokningsgraden från kl. 17.00 fram till dess att respektive anläggning stänger, vilket anläggningarna generellt gör mellan kl. 21.00-22.00. Det finns stora variationer i bokningsgraden mellan olika typer av verksamhetsytor, men även inom en och samma typ av verksamhetsyta. I tabellen nedan visas den genomsnittliga bokningsgraden för vardagskvällar under respektive verksamhetsytas ordinarie säsong. Utanför ordinarie säsonger är bokningsgraden mycket lägre för samtliga anläggningstyper.

Verksamhetsyta	Bokningsgrad under ordinarie säsongs vardagskvällar*	Andel av inrapporterade deltagartillfällen utförda av flickor/kvinnor**	Andel av inrapporterade deltagartillfällen utförda av pojkar/män**
Sporthallar	87 %	53 %	47 %
Stora gymnastiksal	69 %	55 %	45 %
Små gymnastiksal	40 %	42 %	58 %
Ishallar	94 %	19 %	81 %
Gräsplaner	71 %***	16 %	84 %
Konstgräsplaner	69 %	19 %	81 %
Bollfält	36 %***	20 %	80 %
Grusplaner	1 %	3 %	97 %
* För utomhusanläggningar gäller siffrorna säsongen 2017, för inomhusanläggningar gäller siffrorna säsongen 2016/2017.			
** Uppgifter om deltagartillfällen kommer från bidragsberättigade föreningars närvarorapportering. Därutöver används anläggningarna även i varierande omfattning av andra föreningar/brukare. För utomhusanläggningar gäller siffrorna den ordinarie säsongen 2019, för inomhusanläggningar gäller siffrorna den ordinarie säsongen 2018/2019.			
*** Bokningsgraden för gräsplanerna och bollfälten räknas under måndag-söndag, eftersom beläggningen på lördagar och söndagar i hög grad påverkar i vilken omfattning ytorna kan användas under övriga dagar. Varje gräsplan har en maximal användningsbar tid på ca 300 timmar per år. Gräsplanernas bokningsgrad varierar kraftigt från plan till plan.			

Det går inte att se några klara mönster kring variationen i bokningsgraden utifrån anläggningarnas geografiska placering i Malmö, utan det är snarare typen av verksamhetsyta och ytans kvalitet som avgör i vilken utsträckning ytan används.

De flesta av de grusplaner som finns på nämndens idrottsplatser har mycket låg bokningsgrad. Antalet grusplaner har minskat under de senaste åren i takt med att nämnden har omvandlat dessa ytor till andra typer av verksamhetsytor. De har bland annat omvandlats till konstgräs, brukshundsklubb, parkeringsyta, grundskola och förskola. Med dagens utbud av planer har den stora majoriteten av fotbollsföreningarna inget behov eller intresse av att använda grusplanerna, trots att några föreningar har köer till sin verksamhet. Flertalet av de bollfält som bokas via fritidsförvaltningen har en låg bokningsgrad. Detsamma gäller många av de minsta gymnastiksalarna. Det finns dock anledning att anta att bollfälten används även när de inte är bokade. Konstgräsplanernas bokningsgrad påverkas negativt av att fotbollsserierna har ett uppehåll på flera veckor under ordinarie säsong.

Fritidsgårdar

Fritidsgårdsverksamheten bedrivs på vardagseftermiddagar- och kvällar, helger, samt skollov, med en omfattning på ca 35 timmar per vecka. Under 2019 hade nämndens 17 fritidsgårdar totalt drygt 120 000 besök. Utslaget på årets samtliga 52 veckor motsvarar det ungefär 140 besök per fritidsgård och vecka. På fritidsgårdarna utgörs ungefär 40 % av besöken av flickor. Fritidsgårdarnas lokaler används i liten utsträckning under den tid som de inte är öppna för fritidsgårdsverksamhet.

Besöksanläggningar

Fritidsnämndens anläggningar för allmänhetens besök har överlag öppet från morgon till kväll. Det gäller Hylliebadet, Oxievångsbadet, Bulltofta motionscenter och Torups friluftsgård. Rosengårdsbadets utomhusbassäng är öppen för allmänheten under sommaren. Simhallsbadet är tillgängligt för allmänhetens motionssim endast på vardagsförmiddagar.

Antalet besök per år på Hylliebadet har kontinuerligt ökat sedan öppnandet och badet hade under 2019 drygt 350 000 besök. Antalet besök på Oxievångsbadet sjönk 7–8 % i samband med Hylliebadets öppnande och har sedan dess legat på runt 60 000 besök årligen. På Oxievångsbadet är könsfördelningen i stort sett helt jämn, och på Hylliebadet är andelen kvinnor drygt 40 %.

Antalet registrerade besök på Torup och Bulltofta var 2019 drygt 20 000 respektive knappt 60 000 besök, och andelen kvinnor 29 % respektive 25 %. Dessa siffror avser dock endast betalande besökare på gym och/eller bastu och omklädningsrum. Antalet personer som nyttjar anläggningarna på andra sätt är mycket större. Brukarundersökningar som genomfördes under 2019 visar också på en jämnare könsfördelning bland dem som vistas i och runt anläggningarna. Undersökningarna visar också att personer som är födda i något annat land än Sverige är underrepresenterade i undersökningen jämfört med i Malmö stads befolkning i stort.

Samlingslokaler och övriga verksamhetsytor

Det finns ingen strukturerad information över kapacitet och nyttjandegrad i samlingslokaler och andra verksamhetsytor, till exempel klubbstugor och Föreningscenter, som fritidsnämnden förfogar över.

För att ge en bild av nyttjandet av det urbana sport och kulturcentret Kampen och Föreningarnas hus har dock deltagartillfällen för de föreningar som bedriver verksamhet på respektive anläggning tagits fram. På Föreningarnas hus och Kampen pågår också verksamhet som inte genererar deltagartillfällen, samtidigt som en del av de sammankomster som genererar deltagartillfällen äger rum i andra lokaler.

De föreningar som har lokaler på Föreningarnas hus stod under 2019 för totalt drygt 60 000 deltagartillfällen, varav 41 % kvinnor (alla åldrar). De föreningar som har verksamhet på Kampen stod under 2019 för totalt knappt 21 000 deltagartillfällen, varav 51 % kvinnor (alla åldrar).

Effektiviseringspotential

Åtgärder för hur nämnden kan nyttja befintligt lokalbestånd mer effektivt diskuteras genomgående under rubriken "Hur planerar nämnden att möta lokalbehovet?". Åtgärderna inkluderar att utveckla befintliga lokaler och anläggningar så att de blir användbara för fler aktiviteter och skapar förutsättningar för fler att komma i rörelse. De omfattar både intern (inom förvaltningen) och extern (förvaltningsövergripande) effektivisering. Multifunktionalitet, samverkan och samnyttjande med andra förvaltningar utgör ledord i de här diskussionerna (se till exempel avsnitten om idrottshallar, grusplaner och naturområden).

Framtida lokalbehov

Vilka faktorer påverkar lokalbehovet?

Fritidsnämndens lokalbehov påverkas av Malmöbornas efterfrågan på fritidsaktiviteter. Efterfrågan och behov förändras när stadens befolkning växer, bosätter sig i nya områden, och när befolkningens preferenser inom fritidsområdet förändras. Andra viktiga faktorer är idrotternas utveckling, regional samverkan och föreningslivets behov. Föreningslivet är en avgörande aktör och nämnden arbetar för att skapa de bästa möjliga förutsättningarna för föreningslivet att bedriva och utveckla sin verksamhet. Även möjligheter till små och stora evenemang är viktigt för föreningslivets utveckling och stadens attraktivitet och är ytterligare en faktor som påverkar lokalbehovet.

Efterfrågan, jämlikhet och jämställdhet

För att fler ska komma i rörelse och ta del av fritidsnämndens resurser är behov och preferenser hos fritidsnämndens (särskilt) prioriterade målgrupper extra viktiga. Fritidsnämnden kan inte på egen hand förändra de strukturer som skapar och upprätthåller ojämlika livsvillkor i Malmö. Däremot kan nämnden verka för att utjämna ojämlikhet i hälsa samt skapa förutsättningar i den egna verksamheten så väl som i samverkan med andra aktörer för att skapa en bättre hälsa och meningsfull fritid för alla Malmöbor. Aktuell kunskap om levnadsvillkor bland barn och unga i Malmö och övriga prioriterade målgrupper, liksom vad dessa grupper efterfrågar, utgör viktiga faktorer i ett sådant arbete och påverkar lokalbehovet i såväl utbyggnadsområden som i befintliga områden.

Befintligt lokalbestånd, jämlikhet och jämställdhet

Utvecklingen påverkas också av hur det befintliga lokalbeståndet, och tidigare satsningar, har sett ut. Nya och tidigare trender, samt idrottsförbundens inriktning och påverkansarbete har också stor betydelse för satsningar inom kommunen. Forskningssammanställningen i fritidsnämndens Föreningsidrottsrapport från 2020 redogör för hur offentliga idrottsanläggningar har kommit till, fördelats och använts i Sverige.

En ojämn fördelning av det offentligt subventionerade fritidsutbudet har gynnat killars och mäns intressen framför tjejers och kvinnors. Fritidsvaneundersökningar och brukarundersökningar som genomförts i Sverige ger exempel på vilka träningsformer som generellt föredras av kvinnor respektive män. Aktiviteter som aerobics, yoga och dans föredras generellt av kvinnor medan aktiviteter i offentliga idrottshallar, utomhus på fotbollsplaner och i spår och leder generellt föredras av män. Simning och styrketräning föredras av både kvinnor och män. De aktiviteter som generellt föredras i gruppen kvinnor organiseras ofta av privata aktörer som också ofta äger eller driver anläggningen där aktiviteten äger rum. Eftersom idrottshallar och fotbollsplaner är de anläggningar som det finns flest av i landet, samtidigt som privata idrottsanläggningar har högre brukaravgifter, sker en indirekt prioritering av männen.

Den kommunala idrottspolitiken har under 1900-talet vidare legitimerat och finansierat en prestandsidrottsutveckling på bekostnad av kroppsövningar som är mer hälso- och rekreationsinriktade. Det har också bidragit till en ökad ojämlikhet. I Centrum för idrottsforsknings analys av idrottens jämställdhet dras slutsatsen att offentligt stöd till föreningsidrott indirekt gynnar killars idrottande eftersom stat och kommun stödjer tävlingsidrott men överlåter till medborgarna att själva finansiera sina utgifter för motionsaktiviteter i gym och träningscenter.

Även i Malmö utgör fotbollsanläggningar och idrottshallar (gymnastiksalor och sporthallar) större delen av nämndens lokalbestånd. I utvecklingen av anläggningar har idrottshallar, historiskt och traditionellt, betraktats som ett basutbud och som en flexibel yta, i praktiken används idrottshallarna förhållandevis likriktat. Under inomhussäsongen 2018/2019 utgjorde följande fem idrotter (varav fyra är bollsporter) innebandy, innefotboll, gymnastik, handboll och basket närmare 70 % av de bokade timmarna i nämndens sporthallar. Även i Malmö tar fler killar än tjejer del av det offentligt subventionerade fritidsutbudet (Ung livsstil 2019). I fritidsnämndens sporthallar och stora gymnastiksalor är föreningsaktiviteten dock jämnt fördelad mellan tjejer och killar, medan fotbollsplanerna och ishallarna till absolut störst del (över 80 %) nyttjas av killar (se avsnitt om Nyttjandegrad). Under föregående år utgjorde fördelningen av

deltagartillfällena i förvaltningens samtliga anläggningar 65 % killar/män och 35 % tjejer/kvinnor.

För att inte förstärka den obalans och snedfördelning som är en effekt av dessa mer strukturella faktorer ser nämnden ett behov av att arbeta för att i planering och utveckling av anläggningar och lokaler skapa ytor där man i större utsträckning kan genomföra varierade aktiviteter. Nämnden har redan konstaterat att förändrade fritidsvanor bland barn och unga förutsätter yteffektiva anläggningar som möjliggör olika aktivitetstyper i samma anläggning. Detta behov är också kopplat till ett jämställdhets- och jämlikhetsarbete.

Befolkningsutveckling

En annan central faktor som påverkar lokalbehovet är att staden växer och att Malmös invånarantal ökar. Befolkningsprognosen tillsammans med stadsbyggnadskontorets kapacitetsberäkningar till översiktsplanens utbyggnadsstrategi utgör viktiga planeringsverktyg. I utbyggnadsstrategin identifieras områden med utbyggnadskapacitet i två etapper: etapp 1 som innebär att detaljplanering ska inledas inom 1–10 år (vilket möjliggör färdigställande senast år 2035), och etapp 2 som innebär att detaljplanering ska inledas om 11–20 år. Stadsbyggnadskontoret gör även uppskattningar av bostadskapaciteten inom områdena, men de utgör endast en fingervisning. Prognoser för byggstarter från stadsbyggnadskontoret och fastighets- och gatukontoret används också för antaganden kring hur den prognosticerade befolkningsökningen enligt befolkningsprognosen fördelas mellan stadens olika delar. Byggstartsprognosen grundar sig i sin tur i befintliga planer, i detaljplaner och, på längre sikt, storstadspaketet och fördjupade översiktsplaner. På det sättet hänger utbyggnadsstrategi och befolkningsprognos ihop, och ger tillsammans en bild av var i staden som nämnden till följd av befolkningsstillväxt behöver satsa under planeringsperioden.

Hur ser det förväntade lokalbehovet ut framöver?

Stor efterfrågan på gym och dans

Ung livsstilsstudien utgör en viktig utgångspunkt i arbetet med att beakta behov och preferenser kopplat till den prioriterade målgruppen barn och unga.

I Ung livsstil (2019) har högstadiel elever i Malmö tillfrågats om vilken ny aktivitet de skulle vilja börja med och vilka idrotts- och fritidsanläggningar som de tycker att Malmö stad ska satsa på. Gym (inomhus) är den typ av idrotts- och fritidsanläggning som flest ungdomar (36 %) tycker att staden ska satsa på, följt av simhallar (32 %) och fotbollsplaner (22 %). Skillnaderna är dock stora mellan tjejer och killar. Bland killar är gym, fotbollsplaner och simhallar ungefär lika viktiga (32 % respektive 30 % och 29 % tycker att staden ska satsa på dessa anläggningar). Bland tjejer är det väldigt många som vill att staden ska satsa på gym (40 %). Det följs av simhallar (35 %) och lokaler för dans (21 %). På frågan om vilken ny aktivitet de unga skulle vilja börja med har flest tjejer svarat att de vill börja med dans (20 %). Det är bara ungefär hälften så många tjejer som killar (15 % av tjejerna) som tycker att staden ska satsa på fotbollsplaner.

Gym är en fysisk aktivitet som väldigt många tjejer, men också killar, i högstadiet vill ägna sig åt på sin fritid. På frågan om vad de vill göra varje vecka var det vanligaste svarsalternativet både bland tjejer (66 %) och bland killar (61 %) att de vill gå på gym. Aktiviteter som utförs på gym svarar också på barn och ungas allt större efterfrågan av oregelbundna aktiviteter som i sin tur har satt det traditionella föreningslivet på prov. Beroende på vilken fråga som ställs varierar resultaten för olika aktiviteter, men det är tydligt att väldigt många ungdomar i högstadiet vill gå på gym. Dessa preferenser behöver tillgodoses för att fler unga ska vara fysiskt aktiva på sin fritid. Både gym och dansundervisning bedrivs i stor utsträckning av privata aktörer, och har historiskt sett inte varit föremål för kommunala satsningar, varken i Malmö eller i övriga landet.

Oregelbundna aktiviteter

När efterfrågan på både oregelbundna aktiviteter och kroppsövningar som är mer hälso- och rekreativt inriktade ökar, utgör även fritidsnämndens rekreativt inriktade anläggningar, simhallar och fritidsgårdar ett viktigt komplement till föreningslivet. Dit kan Malmöbor komma och aktivera sig utan krav på

medlemskap och utan att förhålla sig till specifika tider. Nämndens rekreationsanläggningar och simhallar skapar möjlighet till fysisk aktivitet oavsett ambition och prestationsnivå. De utgör ett viktigt komplement också för de pensionärer och personer med funktionsnedsättning som inte vill ägna sig åt tävlingsidrott.

Mellan 2015 och 2019 har ”natur” seglat upp och blivit näst mest populärt när högstadiungdomar får rangordna vad av fem alternativ (idrott, kultur, fritidsgårdar/allaktivitetshus/liknande mötesplatser för unga, natur eller föreningsverksamhet) som de tycker att Malmö stad i första hand ska satsa på inom kultur och fritid. Bland tjejer är natur mest populärt, och bland killar är idrott mest populärt. Med ”natur” avses t.ex. skötsel och underhåll av stränder, naturområden och parkområden. Nämnden ser ett behov av att utveckla och tillgängliggöra rekreationsområdena, till exempel Bulltofta, Limhamnsfältet och Öresunds Funkis (f.d. Handikappsbadet), för fler Malmöbor.

Fritidsnämnden ser ett behov av fler fritidsgårdar och fler föreningsdrivna mötesplatser för unga i staden. Dessa verksamheter har öppna mötesplatser med ett brett utbud av aktiviteter där unga kan delta både regelbundet och oregelbundet. Tillgång till mötesplatser och samlingslokaler överlag, och inte bara i form av fritidsgårdar och liknande mötesplatser, är också en viktig förutsättning för ett starkt civillsamhälle och möjligheten att bedriva demokratiskt arbete. Nämnden ser ett behov av att utveckla och tillgängliggöra fler samlingslokaler. På det sättet kan socialt kapital byggas in i bostadsområden och i staden. Det handlar dels om mötesplatser och samlingslokaler som underlättar möten i bostadsområden, men också som genererar möten mellan olika grupper från olika delar av staden.

Att också simhallar fungerar som komplement till det organiserade föreningslivet bekräftas av studien *Vilka barn och ungdomar besöker simhall?* (Elofsson & Åkesson 2016.) som genomförts inom forskningsprojektet Ung livsstil. Studien visar att simhallar fångar upp nästan en tredjedel av de barn på mellanstadiet som inte deltar i instrumentella verksamheter (dvs. förening och kulturskola).

Fritidsnämndens behovsanalys beträffande ytor för simundervisning och simträning visar att Malmö, utöver att ersätta Simhallsbadet med en ny simhall på Stadionområdet, är i stort behov av fler simytor. Befintliga simhallar är i blandat skick och nära kapacitetsmaximum. Allmänheten är ofta den enda betalande målgruppen och deras tillgång begränsas när förvaltningarnas övriga uppdrag prioriteras. Simhallar är också den typ av idrotts- och fritidsanläggning som högstadiungdomar vill att kommunen ska satsa på näst efter gym.

Tillgänglighet

Personer med funktionsnedsättning är en av fritidsnämndens prioriterade målgrupper, men det finns anledning att tro att personer med funktionsnedsättning är underrepresenterade i det kommunalt subventionerade fritidsutbudet. Det finns ingen enhetlig definition av målgruppen. I Folkhälsomyndighetens senaste folkhälsoenkät var andelen med funktionsnedsättning 22 % av befolkningen. Resultatet av enkäten visar att fler personer med funktionsnedsättning skattar sin hälsa som dålig jämfört med övrig befolkning, och en stillasittande fritid är vanligare bland personer med funktionsnedsättning jämfört med personer utan funktionsnedsättning.

Myndigheten för delaktighet har i en nationell undersökning uppmärksammat hinder för delaktighet i samhällslivet för personer med funktionsnedsättning. Bland annat upplever en del att de inte kan prioritera motion eftersom mängden färdtjänstresor, assistans eller ledsagning inte räcker till. Ett annat hinder kan vara att en motionshall inte är tillgänglighetsanpassad. En förbättrad fysisk tillgänglighet utgör en grundläggande del i nämndens arbete med att nå fler personer med funktionsnedsättning, men andra typer av insatser är minst lika viktiga. I arbetet med att tillgängliggöra nämndens lokaler och anläggningar behöver olika brukarperspektiv (både utövare och besökare) beaktas.

Befolkningsutveckling

Med utgångspunkt i målgruppernas preferenser och behov samt befintligt lokalbestånd måste staden planera för nya fritidsanläggningar och lokaler när staden växer. Malmös 4–25-åringar väntas enligt prognosen öka med drygt 15 000 personer mellan 2019 och 2030, vilket motsvarar en ökning med 17 %. Andelen unga i gymnasieåldern (16–19 år) förväntas växa med drygt 40 %. Störst beräknas ökningen att

vara i stadsdelarna Centrum (vilket inkluderar Nyhamnen), Limhamn-Bunkeflo och Hyllie. Limhamn-Bunkeflo växer mycket, men i olika delar av ett till ytan stort område, och inkluderar större delen av Södra Hyllie samt Vintrie. Antalet personer som är 65 år eller äldre väntas öka med ungefär 19 % (drygt 10 000 personer).

I översiktsplanens utbyggnadsstrategi beräknas kapaciteten för nya bostäder inom etapp 1 (områden där detaljplanering ska inledas inom 1–10 år) vara särskilt stor i Nyhamnen, Hyllie och Vintrie, Jägersro samt Järnvägsverkstäderna och Östervärn. Utökade behov för möjligheter till fritid och rekreation uppstår också vid omfattande utbyggnad inom redan tätbefolkade områden, såsom Amiralstaden, Holma, Lorensborg samt Hästhagen, Triangeln och Medeon.

Hur planerar nämnden att möta lokalbehovet?

Nutid, närtid och framtid

I enlighet med anvisningarna görs i detta avsnitt hänvisningar till tre stycken femårsperioder. Den första perioden kallas nutid och avser åren 2021–2025. Nästa period kallas närtid och avser åren 2026–2030. Den sista perioden kallas framtid och avser åren 2031–2035. När det gäller den tredje perioden handlar det om att föra ett övergripande resonemang om hur nämnden ser på sitt lokalbehov på lång sikt.

Inom perioden för nutid beskrivs fritidsnämndens pågående och planerade anläggningsutveckling till exempel beställda sporthallar, gymnastiksal, fritidsgårdar och fotbollsplaner samt en ny simanläggning. Inom perioden närtid finns till exempel stadionområdets utveckling, Kampen, Föreningarnas Hus och Ishall. Gällande perioden framtid så finns i den här lokalbehovsplanen inte en fullständig bild, de framtida behoven är svårare att tydliggöra. Regional samverkan och trend- och omvärldsbevakning påverkar den här perioden. Befintliga idrottsytors utveckling, samnyttjande med andra förvaltningar och rörelse som faktor i stadsutveckling är också viktiga aspekter i ett framtidsperspektiv. Nedan redogörs för olika anläggningars utvecklingsbehov inom de tre perioderna.

Idrottshallar

Sporthallar och gymnastiksal

Idrottshallar är den typ av fritidsanläggning som det finns flest av i Malmö. Antalet idrottshallar i staden ökar kontinuerligt när nya skolor byggs. Fritidsnämnden ska enligt överenskommelse ta ett ekonomiskt ansvar för varje nybyggd idrottshall, och ska se till att hallarna tillgängliggörs när skolorna inte använder dem. Utifrån det uppdraget är det viktigt att idrottshallarna utformas på ett flexibelt och attraktivt sätt, så att de bättre kan nyttjas också av de grupper som inte är aktiva inom traditionella idrottsföreningar. Vid planering och utveckling av idrottshallar kommer nämnden att fortsätta driva frågan om fler yteffektiva och multifunktionella anläggningar som möjliggör för olika aktivitetstyper och ytor. Det här är ett led i arbetet med att beakta de (särskilt) prioriterade målgrupperna i planering och utveckling av idrottsanläggningar.

I Malmö används kategorierna sporthall, stor gymnastiksal och liten gymnastiksal. Som sporthall räknas idrottshallar som har en spelyta som är minst 20x40 meter. Idrottshallar med en spelyta som är minst 28x16 meter kallas för stora gymnastiksal, och resten är små gymnastiksal. Grundskolenämnden planerar normalt för stora gymnastiksal och i de fall fritidsnämnden bedömer att det finns behov av en sporthall ska en sådan beställas med fritidsnämnden som förstahandshyresgäst.

Baserat på den senaste befolkningsprognosen (juni 2020) beräknas cirka 50 % av nämndens förväntade demografikompensation gå till skolans utbyggnad (det vill säga nya gymnastiksal och sporthallar). Enligt nu gällande överenskommelse knyts stora delar av demografikompensationen därmed upp utan att nämnden har möjlighet att göra prioriteringar baserat på identifierade behov. Skolans utbyggnad i vissa stadsdelar (utbyggnaden sker främst i västra Malmö) innebär att stora delar av nämndens demografikompensation knyts till dessa delar av staden. Det här riskerar resultera i uteblivna satsningar i andra. Fritidsnämnden har dock möjlighet att effektivisera nyttjandet på följande sätt:

Nämnden kan påverka kostnaderna kopplade till idrottshallar när beslut om sporthallar fattas. Mot bakgrund av nyligen genomförda sporthallsprojekt bedöms kostnaden för en sporthall enligt konceptskiss landa på en hyra på cirka 3 miljoner kronor per år enligt dagens prisnivå. För sådana sporthallar ska fritidsnämnden stå för 63 % av hyreskostnaderna, det vill säga runt 1,9 miljoner kronor per år. För en gymnastiksal är investeringskostnaden ungefär 20 % lägre än kostnaden för en sporthall. Eftersom fritidsnämnden endast står för 37% av hyreskostnaderna (för gymnastiksalen mån-fre, de hallar som används lör-sön betalar nämnden 46%) ligger en årlig hyra på runt 1,1 miljoner kronor per år.

Nämnden har också möjlighet att möta lokalbehovet genom att i större utsträckning vara med och påverka utformning av idrottshallar för att dessa ska bli mer flexibla. I det arbetet måste fritidsnämnden förbättra samverkan med grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden.

Mot bakgrund av stadens utbyggnad har fritidsnämnden uttryckt behov av följande sporthallar:

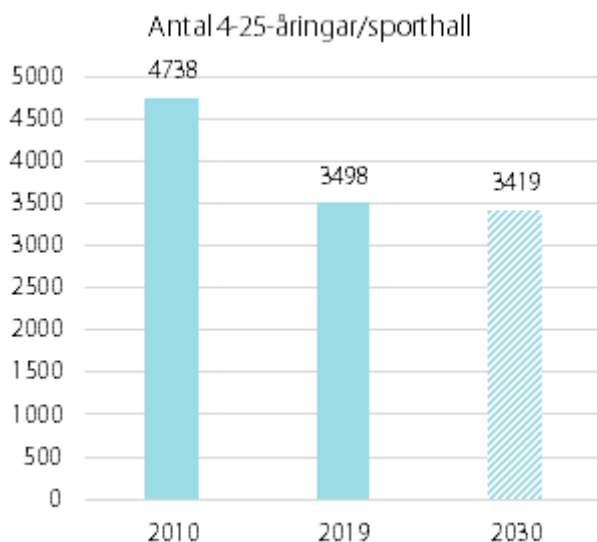
- Malmö International School (MIS) (beställning av projektering FRN § 53/19)
 - I anslutning till denna sporthall planeras det även för en fritidsgård
- Hyllie 3 (beställning av projektering FRN § 181/19)
- Nyhamnen (yttrande över fördjupad översiktsplan FRN § 99/18)
 - Det ska vara en publik sporthall med möjlighet för tävling och arrangemang
- Södra Kirseberg (yttrande över fördjupad översiktsplan FRN § 69/19)

Därutöver tas fritidsnämndens nya sporthall på Stadionområdet, med koppling till Idrottsgrundskolan, i drift under nästa år. Sporthallen med 500 åskådarplatser innehåller en klätteranläggning och en lokal för dans och gruppaktiviteter. En ny gymnastikhall planeras längre fram på Stadionområdet. Därtill pågår och finns planer på följande anläggningsutveckling avseende nämndens sporthallar:

Under 2020 och 2021 genomgår Heleneholms sporthall en omfattande byggnadsteknisk renovering för att kunna fortsätta vara en ändamålsenlig idrottslokal. I samband med renoveringen genomförs anpassningar (tillgänglighetsanpassning och mer flexibel yta) så att lokalerna blir mer ändamålsenliga för framtida verksamhet. Den omfattande renoveringen beräknas ge en total årshyra för Heleneholms sporthall på ca 3,8 Mkr. Denna kommer delas mellan fritidsnämnden och grundskolenämnden enligt fastställt överenskommelse. I förhållande till befintlig hyreskostnad innebär renoveringen för fritidsnämnden en tillkommande årskostnad på 1 Mkr. Renoveringen beräknas vara klar till höstterminen 2021. Fritidsnämnden finansierar tillkommande driftskostnader inom demografikompensation som nämnden erhåller.

Omklädningsrummen i Pilbäcks sporthall är otillräckliga för att klara både behovet från föreningarna som har aktiviteter i sporthallen och behovet från föreningarna som har sin verksamhet på Pilbäcks IP. En omklädningsbyggnad projekteras därför i anslutning till sporthallen. Omklädningsbyggnaden planeras vara färdigställd 2021/2022.

För att möta behovet av funktionella och flexibla idrotts- och aktivitetslokaler i centrala Malmö finns planer på ett samlokaliseringsprojekt mellan fritidsnämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och förskolenämnden. Beroende på gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens planering kan det här innebära en idrottshall med olika aktivitetslokaler på Södervärn eller till exempel utökning av lokaler i Sofielunds industriområde/Kampen. Här finns behov av samfinansiering.

För närvarande förfogar fritidsnämnden över 25 sporthallar. Om utbyggnaden av antalet sporthallar sker enligt ovan, och med hänsyn tagen till befolkningsutvecklingen, förväntas antalet 4–25-åringar/sporthall sjunka något under den närmaste tioårsperioden. Jämfört med 2010, då det utifrån dagens definition av sporthall fanns 16 sporthallar, har antalet 4–25-åringar per sporthall sjunkit med 26 %. För fritidsnämndens del finns det inte något ytterligare behov av idrottsytor i sporthallsstorlek fram till år 2030.

Ökad flexibilitet i gymnastiksalarna med låg bokningsgrad

Arbetet med att utforma flexibla idrottsytor aktualiseras också i förhållande till äldre gymnastiksalarna. Fritidsnämnden hyr och tillgängliggör många små gymnastiksalarna med förhållandevis låg bokningsgrad. Det finns möjligheter att bättre utnyttja dessa för att möta Malmöbornas önskemål kring aktivitetsytor och på så sätt skapa bättre förutsättningar för fler att komma i rörelse. Genom att göra gymnastiksalarna mer flexibla vill nämnden öka bokningsgraden.

En aktivitet som efterfrågas, särskilt av tjejer, är dans. I Malmö erbjuds olika typer av dans som organiserad fritidsaktivitet av kommersiella aktörer, studieförbund, föreningar och Malmö Kulturskola. En stor del av det kommersiella utbudet av danskurser utgörs av olika typer av gruppdans. Olika typer av dans har olika behov när det kommer till lokaler. Det kan röra sig om särskilda golv, speglar och ljudanläggningar. I dagsläget finns speglar i ett tiotal av de hallar och salar (större och mindre) som bokas via föreningsavdelningen. Alla dessa hallar och salar används dock inte primärt för dans. Här ser nämnden ett behov av att i nutid effektivisera anläggningsutnyttjandet genom att dels se till att all nödvändig utrustning finns tillgänglig (i form av ljud, speglar och golv), och att det finns tydlig information om vad som är tillgängligt vart. Det pågår för närvarande ett projekt med syfte att etablera Kirsebergsskolans gymnastiksalarna som ett slags nav för dansaktiviteter. I det arbetet läggs dessutom tid och kraft på att knyta föreningsliv till dessa lokaler. Den här sortens projekt behöver större resurser och arbete med att engagera aktörer behöver genomföras parallellt med lokalutvecklingen. Därtill skulle ökad tillgång till förråd göra gymnastiksalarna mer flexibla. I dagsläget har nämndens gymnastiksalarna generellt få förråd. Nämnden vill i den mån det går förbättra möjligheten för föreningar att förvara särskild utrustning i gymnastiksalarna och på så sätt göra dem attraktiva för fler aktiviteter och idrotter. Förutom dans skulle då exempelvis olika typer av kampsport, som behöver särskild utrustning och förvaringsmöjligheter, i större utsträckning kunna fylla gymnastiksalarna.

För att möjliggöra för utveckling av dans i Malmö krävs förutom satsningen på Kirsebergs gymnastiksalarna även andra insatser. Kulturförvaltningen har initierat ett utredningsarbete och ska i samverkan med fritidsförvaltningen se över tillgången till danslokaler i staden och se över möjligheten att i framtiden eventuellt etablera ett Dansens hus.

I närtid och i framtiden ser nämnden också en möjlighet att börja tänka mer kreativt kring användningsområden för befintliga gymnastiksalarna. Det skulle exempelvis kunna handla om att förse gymnastiksalarna med klättrväggar, utrustning för parkour, trampoliner, studs mattor, hoppgröpar eller andra lekfulla möjligheter till rörelse. Större variation och mer lekfullhet skapar förutsättningar för en mer inkluderande idrott där fler kan vara med, oavsett individuella förutsättningar och utan tävlingsmoment. Det kan också skapa positiva effekter för skolidrotten och det finns redan nu exempel på hur skolan testat nya alternativ. Ett exempel på detta är Värnhemsskolan som under en period hyrde in sig på Extreme Zone på Entré. Det föll väldigt väl ut och elever som annars inte tyckt om idrottslektioner kom därifrån helt slutkörda. Ett annat exempel är Augustenborgsskolans gymnastikundervisning som kommer att äga rum i en kampsportslokal på Föreningarnas hus under tiden som skolans idrottshall renoveras. Denna lokal är bland annat utrustad med ett MMA-gym, boxningsbur och boxningssäckar.

Att det är grundskolan som är förstahandshyresgäst på gymnastiksalarna begränsar fritidsnämndens möjligheter att utveckla dessa lokaler. Däremot finns möjlighet att i större utsträckning vara med och påverka utformning av mer flexibla lokaler vid exempelvis renovering av befintliga gymnastikhallar. Efter ett kommunfullmäktigeuppdrag undersöker nämnden möjligheten att eventuellt ta över förstahandshyresavtalet för ett antal gymnastiksalarna.

Ökad flexibilitet i övriga idrottshallar (multifunktion, tillgänglighet, evenemang)

Vid nybyggnation av idrottshallar är det möjligt att på ett mer genomgripande sätt skapa flexibilitet. Förutom Idrottsgrundskolans nya sporthall (med klättrvägg och tillgänglighetsanpassade publikytor) är ett annat exempel gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningens arbete med nya idrottsytor till Universitetsholmens gymnasium. Istället för en traditionell sporthall planeras det för en mindre idrottshall, men också för ett gym och en mindre sal för till exempel dans och/eller redskap för att jobba med sin egen kroppsvikt. Förutom den typen av utveckling kan idrottshallar kombineras med utrustning och utformning för kulturaktiviteter, till exempel genom att skapa en black box, bygga en scen och investera i ordentliga ljud- och ljusanläggningar. Sådan utrustning är attraktiv både för dans, teater, cheerleading, gymnastikuppvisningar och tävlingar. Vid nybyggnation är det också möjligt att planera så att de nya idrottshallarna blir välförsedda med förråd redan från början, för att på så sätt skapa förutsättningar för ett effektivt användande.

Utvecklandet av multifunktionella och flexibla anläggningar handlar inte bara om att skapa lokalmässiga förutsättningar för de aktiviteter som efterfrågas av nämndens (särskilt) prioriterade målgrupper. Det inkluderar också arbetet med att beakta ett tillgänglighetsperspektiv och särskilda behov för personer med funktionsnedsättning. Det pågår en process kring tillgänglighetsanpassning av fritidsnämndens idrottshallar i vilken fritidsnämnden ser att samverka med andra aktörer, däribland funktionsstödsnämnden, fastighets- och gatukontoret, Parasportförbundet och Föreningen Idrott För Handikappade (FIFH), är av stor vikt. Dels på grund av ett behov av kunskap kring tillgänglighetsanpassning och dels för att kunna arbeta med ett helhetsperspektiv där inte bara anläggningen blir tillgängliggjord utan även vägen dit. Detta arbete bör inkludera att följa upp den inventeringsrapport som stadsbyggnadskontoret genomförde 2009 avseende tillgänglighetsanpassning av fritidsfastigheter och lokaler. Det handlar om att se över vilka anläggningar som har anpassats och hur, samt vilka hinder som kvarstår på befintliga idrottsanläggningar. Inventeringsrapporten från 2009 innehåller detaljerad information och fotografier med förslag på förbättringar för att öka tillgängligheten på nämndens idrottsplatser. Den kan också användas som kunskapskälla vid utveckling av nya idrottsanläggningar.

Malmö stad ingår vidare i ett Vinnovafinansierat projekt tillsammans med Parasportförbundet och två andra kommuner. Arbetet har bland annat mynnat ut i en mall för systematisk bedömning av anläggningars tillgänglighetsanpassning. Eftersom projektet är pågående görs förbättringar i mallen. Under 2020 har mallen tillämpats på ett tiotal anläggningar som fritidsnämnden förfogar över. Målsättningen är att tillämpa mallen på flera anläggningar.

Ytterligare en aspekt att beakta utifrån behov av ökad flexibilitet i idrottshallar är evenemangsytor, såsom möjlighet att bygga scen och/eller husera publik. Ett gott exempel är läktarutformningen i Hästhagens sporthall. I den övre hallen finns utdragbara läktare som bidrar till ett flexibelt nyttjande av ytan. Vid

utveckling av publikytor kan flexibla stolsrader som kan tas bort, flyttas runt eller sättas dit beroende på behov av yta för exempelvis rullstolar och permobil skapa en inkluderande publikyta.

Arbetet med att utveckla flexibla idrottshallar ska ske kontinuerligt och har redan påbörjats. Perspektivet ska beaktas i nutid, närtid och framtid och behöver komma in redan inför riskavtal och projektering.

Gym

För att möta den stora efterfrågan på gym (se Hur ser det förväntade lokalbehovet ut framöver) ska fritidsnämnden utreda och utveckla kommunalt subventionerade gym för ungdomar, med syfte att i större utsträckning locka och tillgängliggöra fysisk aktivitet för grupper som är mindre aktiva. Efterfrågan på gym är i dagsläget nästan inte alls tillgodosedd i Malmö stads verksamhets- och lokalbestånd. I Centrum för idrottsforskningens antologi Resurser, representation och ”riktig” idrott visar forskarna Josef Fahlén och Magnus Ferry hur Umeå kommun fördelar aktivitetsbidrag till IKSU (Idrottsklubben Studenterna i Umeå), den förening som bedriver Sveriges största gym- och gruppträningsverksamhet. Till skillnad från kommuner som inte fördelar aktivitetsbidrag till den typen av verksamhet ökar deltagartillfällena i Umeå med stigande ålder. I Malmö sjunker deltagartillfällena bland unga med ökad ålder. Gym tillgodoser också den ökade efterfrågan på oregelbundna samt hälso- och rekreationsinriktade kroppsövningar.

Arbetet med att utreda och utveckla kommunalt subventionerade gym för ungdomar avser hela planeringsperioden och bör i nutid påbörjas med utredning och pilotprojekt.

Utredningen bör omfatta en rad frågeställningar. En grundläggande fråga handlar om hur kommunen kan subventionera gym för ungdomar utan att konkurrera med privata företag på ett otillbörligt sätt (konkurrenslagen 3 kap. 27). Andra frågor att ta ställning till är vilka lokaler som kan användas, vem som ska driva verksamheten och i vilken mån utegym kan fungera som komplement. Verksamhet kan till exempel ske i anslutning till befintlig verksamhet på fritidsgård, allaktivitetshus eller idrottshall.

Fritidsnämnden förfogar över ett antal gym av varierande kvalitet och till några av dessa har förvaltningen arbetat med att locka unga i allmänhet och tjejer i synnerhet. Ett lyckat exempel är initiativet Gymgruppen på Oxievångsbadet. Sedan ett antal år tillbaka är gymmet öppet en timme på fredagar för högstadiungdomar som går på Oxievångsskolan. Då finns instruktörer på plats vilket gör att även de yngre ungdomarna tillåts träna på gymmet och de får hjälp med övningar. Aktiviteten sker i samarbete med skolan och timmen är förlagd i direkt anslutning till att skolan slutar för att attrahera de unga. Idrottslärarna på skolan hjälper till att marknadsföra Gymgruppen. Timmen riktar sig till, och lockar, både tjejer och killar.

Ett annat, nyare, exempel är arbetet för att tillgängliggöra det lilla gymmet på Hästhagens sporthall. Gymmet används i dagsläget främst av skolan och av de föreningar som nyttjar sporthallarna. Utöver det här är tanken att man genom samverkan mellan fritidsgårdarna och Malmö idrottsakademi ska öppna upp gymmet för och locka grupper som är mindre fysiskt aktiva, särskilt tjejer.

Båda dessa sätt att bedriva gymverksamhet för unga kan utvecklas på fler platser i staden. Att erbjuda särskilda tider för tjejer, som initiativet på Hästhagen, är också en del av arbetet med att skapa förutsättningar för fler tjejer att komma i rörelse.

I en fokusgrupp (tjejer i åldrarna 15–20 år) som genomförts på Bulltofta motionscenter kom önskemål om att utveckla gymmet till en träningsanläggning med möjlighet till gruppträningspass med instruktör. Resultatet av fokusgruppen bör också beaktas i utredningen.

På ett par gymnasieskolor finns redan idag gym som används i skolidrotten. Fritidsnämnden ser att det kan finnas möjlighet att samverka kring dessa gym och att tillgängliggöra dem för ungdomar på deras fritid. Vid nybygge, som till exempel på Universitetsholmen, finns det också möjlighet att samverka kring nya gym i anslutning till övriga idrottsytor. Detta är också ett sätt att effektivisera nyttjandet av stadens befintliga lokaler och utrymmen. I utredningen ska fritidsnämndens befintliga gym också inventeras

utifrån nyttjande och tillgänglighetsperspektiv.

Fritidsgårdar och föreningsdrivna mötesplatser för unga

För att möta behovet av fler fritidsgårdar när målgruppen växer behöver fritidsnämnden utöka antalet fritidsgårdar. Genom utveckling av fler fritidsgårdar och mötesplatser ökar också möjligheten att utveckla aktiviteter som staden kan driva i egen regi (såsom dans och/eller gym). Målgruppen växer dels på grund av att staden växer och dels på grund av den ökade efterfrågan på oregelbundna fritidsaktiviteter. Vid utveckling av fritidsgårdar ska de särskilt prioriterade målgrupperna prioriteras.

Nya fritidsgårdar

Fritidsnämnden driver idag 17 fritidsgårdar (varav två för mellanstadiebarn) på 16 platser. I augusti 2018 beslutade fritidsnämnden att en ny fritidsgård skulle inrättas i Lorensborg. Under förutsättning att MKB:s styrelse fattar ett investeringsbeslut planerar fritidsnämnden inflytt under 2021. Fritidsnämnden har tecknat ett riskavtal för projektering av en sporthall med lokaler för en fritidsgård i anslutning till Malmö International School i Hyllie. Denna anläggning planeras stå klar 2023. Fritidsnämndens finansierar tillkommande kostnader inom demografikompensation som nämnden erhåller.

Nya fritidsgårdar kan också bli aktuella i utbyggnadsområdena Nyhamnen och Jägersro. I samband med utbyggnaden av Östervärn kan det bli aktuellt att flytta Kirsebergs fritidsgård alternativt att öppna en ny fritidsgård. Om Kirsebergs fritidsgård flyttas överväger nämnden att starta en ny fritidsgård i Sege Park för att möta behovet både i Segevång och i Sege Park.

Ett sätt att effektivisera lokalyta som samtidigt kan medföra ett mervärde för fritidsgårdsverksamheten vore att tillsammans med kulturnämnden samlokalisera fritidsgårdar och områdesbibliotek i kommande utbyggnadsområden.

Omlokalisering av fritidsgårdar

Förutom de nya fritidsgårdarna finns det behov av omlokalisering av flera fritidsgårdar. Johannes fritidsgård/City (som står utan lokal sedan januari 2018 och inte är medräknad bland de 17) kan förhoppningsvis flytta in i nya lokaler på Storgatan i samband med årsskiftet 2020–2021. Limhamns fritidsgård flyttar till lokSTALLarna i Limhamn, som byggs om för ändamålet. Fritidsgården beräknas kunna flytta in under första halvåret 2021. Därtill planeras Bunkeflostrands fritidsgård att flyttas till Skånegården under andra halvåret 2021.

Andra fritidsgårdar som måste omlokaliseras är Ungdomshuset, Dammfri och Stenkula fritidsgårdar. Fritidsgårdarna behöver omlokaliseras för att de befintliga lokalerna är undermåliga. De är för små och trånga och/eller otillgängliga både med tanke på placering och utformning. Fritidsnämndens finansierar tillkommande kostnader inom demografikompensation som nämnden erhåller.

Vid lokalmässig planering och utveckling av fritidsgårdar ska lokalernas ändamålsenlighet för fritidsgårdsverksamhet, ett tillgänglighetsperspektiv samt vad som efterfrågas av de (särskilt) prioriterade målgrupperna beaktas. Även här blir flexibilitet och multifunktionalitet viktigt. Förutom pågående satsning på en fritidsledare med danskunskaper kan detta handla om att skapa lokalmässiga förutsättningar (goly, speglar) att bedriva dansaktiviteter på fritidsgårdarna. Det kan även handla om möjligheten att bedriva ungdomsgym på eller i anslutning till fritidsgårdar. Frågan om ungdomsgym på fritidsgårdar är ett undersökningsområde för den föreslagna gym-utredningen (se avsnitt *Gym*). Frågan om danslokaler på fritidsgårdar relaterar till den danslokalsutredning som kulturförvaltningen har initierat och som kommer att genomföras under hösten 2020.

Föreningsdrivna mötesplatser

Utöver fritidsgårdarna stödjer nämnden också ett antal föreningsdrivna mötesplatser för unga. Till fritidsgårdarnas verksamhet bidrar de föreningsdrivna mötesplatserna för unga med bredd och nya idéer,

och de kan fungera som komplement till fritidsgårdarnas geografiska spridning. Fritidsnämnden planerar att finansiera, och därmed eventuellt hyra lokal för, fler föreningsdrivna mötesplatser för unga. Det kan till exempel bli aktuellt på Toftanäs, kring Mobilia, Møllevången samt i Klagshamn. Med hänsyn till de särskilt prioriterade målgrupperna så kommer området kring Mobilia och Møllevången att prioriteras i ett nutidsperspektiv.

Kansli- och verksamhetslokaler

Lättillgängliga mötesplatser bidrar till att stärka social tillit och delaktighet, samt bidrar till den demokratiska utvecklingen. Det gäller inte bara de föreningsdrivna mötesplatserna för unga utan också andra platser där människor kan samlas kring intressen och erfarenheter. Det här blir särskilt viktigt i områden med utbredd trångboddhet. Det finns också ett värde av större lokaler som enskilda föreningar kan hyra långsiktigt för att bedriva olika sorters verksamhet. Nämnden ska delta mer aktivt i stads- och områdesutveckling vad gäller utveckling av större och mindre verksamhetsytor för föreningsliv som inte ägnar sig åt traditionell föreningsidrott. Det gäller både vid förtätning och utbyggnad i staden. Till exempel anges i planprogrammet för Amiralsgatan och station Persborg (Pp 6051) att det i området finns potential att hysa större institutioner inom kultur, fritid och utbildning. Det här blir särskilt angeläget med tanke på den osäkerhet som råder kring vad som kommer att hända med det urbana sport- och kulturcentret Kampens lokaler när kontraktet går ut. Dessa välfungerande lokaler behöver ersättas eller behållas och utvecklas.

Föreningarnas hus, Föreningscenter och Kampen

Fritidsnämnden är förstahandshyresgäst på Föreningarnas hus på Ystadvägen 42-48 där ett antal större verksamhetslokaler utgör viktiga mötesplatser för olika föreningar. I dagsläget hyr olika kampsportsföreningar, kulturföreningar som också erbjuder dans, ungdomsförbund, Romskt Kulturcenter och Bryggeriet gymnasieskola in sig i de lokaler som finns att tillgå. Upplägget är att varje förening har en egen lokal där de bedriver verksamhet. Under 2020 kommer hyresavtalet för delar av Föreningarnas hus att sägas upp. Det här är både kopplat till stadsutvecklingsprocesser i området (se Dp 5299) och fritidsförvaltningens satsning på Föreningscenter på Nobelvägen 21. Ingång 48 och 42 sägs upp under 2020 medan ingång 44 och 46 kommer att vara kvar. Kontraktet som fritidsförvaltningen har för lokalerna på Föreningarnas hus sträcker sig fram till år 2025. Efter uppsägningen 2020 minskar fritidsnämndens lokaler för föreningsverksamhet som inte ägnar sig åt traditionell föreningsidrott. Tillsammans i förening (f.d. Tjejer i förening) har fram till juni 2020 haft lokaler (varav två danslokaler) i den del av Föreningarnas hus som nu sägs upp. Förhoppningen är att denna förening och dess dansverksamhet följer med till satsningen på Kirsebergs gymnastiksal (se avsnitt *Idrottsbollar*). Därtill pågår en omflyttning bland några av föreningarna på Föreningarnas hus. Ett par föreningar som har haft lokal kommer av olika anledningar att sägas upp och ge plats för de föreningar som står utan lokal i och med uppsägningen.

På Föreningarnas hus är det inte bara verksamheten som blir gemensamhetsskapande utan även själva utrymmet (lokalerna). Verksamheterna på Föreningarnas hus visar att möjligheten att som förening hyra sin egen lokal blir extra viktig för fritidsaktiviteter och idrotter som inte platsar i fritidsnämndens övriga anläggningar. Enligt rapporten *Fritidsförvaltningens stöd till lokaler för föreningsverksamhet* (2017) råder det exempelvis brist på kampsportslokaler i kommunens anläggningar. Många kampsportsföreningar bedriver därmed sin verksamhet i privata anläggningar. Detsamma gäller dansverksamhet. Kontraktet för Föreningarnas hus måste förlängas eller så måste lokalerna ersättas när kontraktet går ut 2025. Det samma gäller alltså för det urbana sport- och kulturcentret Kampen, även det kontraktet går ut 2025.

I en rapport från Malmö Ideella (Förstudie kring Föreningarnas hus och utvecklingsmöjligheter, 2017) diskuteras både behovet av fler verksamhetsytor och intresset för ett samverkande föreningscenter bland många Malmöföreningar. Rapporten ligger också till grund för fritidsnämndens satsning på Föreningscenter på Nobelvägen 21.

Föreningscenter möter delvis efterfrågan på fler samverkande plattformar för föreningar. På Föreningscenter finns konferenslokaler och kontor. Där kan föreningarna utföra administrativt arbete, ha

styrelsemöten och anordna konferenser. På så sätt skiljer sig också Föreningscenter och Föreningarnas hus åt. De svarar mot olika behov. Förhoppningen är att Föreningscenter ska skapa bättre förutsättningar för samverkan både mellan föreningar och mellan föreningar och kommunen som en del av Malmöandan. I ett nutidsperspektiv ska Föreningscenter etableras. I ett närtidsperspektiv ska detta utvärderas och eventuellt leda till etablerandet av fler liknande center runt om i staden.

Klagshamns Folkets hus och Hyllie Sportcenter

Klagshamns Folkets hus (som är ett föreningshus) är ytterligare ett gott exempel på en samlingsplats som utvecklas till att fungera både som gemensam kontors- och möteslokal och som verksamhetsyta för enskilda föreningar. Där finns föreningar som har sin egen lokal. Dessutom finns mötesrum, kontor, rum i olika storlekar och en mindre gymnastiksal som samnyttjas av föreningar. Vissa rum kan också bokas av enskilda privatpersoner.

Ett annat exempel är Hyllie sportcenter, där olika verksamhetsytor möjliggör för olika sorters aktiviteter under samma tak. I dagsläget upptas en stor del av utrymmet av olika racketsporter så som tennis, padel, squash, badminton och bordtennis. Det finns även sandytor för volleyboll. Därutöver finns bland annat en liten danssal, en pilatesstudio och ett gym. Det pågår förhandlingar kring ett nytt avtal och det finns behov av att förbättra förrådsmöjligheter samt lägga om den tennisplan som i nuläget är obrukbar. Nämnden vill också se över möjligheten för skolan och andra aktörer att nyttja lokalerna under dagtid.

Avseende nämndens padelbanor (som idag återfinns på Hyllie Sportcenter) ser nämnden i nutid inte något behov av att utveckla fler sådana. Det här kan komma att förändras i närtid eller i framtiden beroende på föreningslivets eventuella behov.

Utredning av samlingslokaler och verksamhetsytor

Mot bakgrund av Malmö Ideellas förstudie och föreningslivets efterfrågan behöver behovet av samlings- och verksamhetslokaler utredas. Här avses i första hand lokaler för föreningar och föreningsverksamhet som inte (uteslutande) är idrottsrelaterad och/eller som ägnar sig åt icke-traditionell föreningsidrott (såsom kampsport och dans). Det här innebär också en möjlighet att följa upp rapporterna om stöd till lokaler för föreningsverksamhet (2011 och 2017). Även klubbstugorna och utvecklingsmöjligheter avseende dessa ska inkluderas i utredningen.

Tillgången till verksamhetsytor är kopplat till ett behov av att förbättra villkoren för föreningslivet att bedriva och upprätthålla olika verksamhet och aktiviteter. Föreningslivet efterfrågar fler verksamhetsytor och/eller lokaler med rimliga hyror. Det finns samtidigt många lokaler (gymnastiksal, skolans lokaler) som skulle kunna användas eller samnyttjas i större utsträckning än vad de gör idag. Utredningen ska undersöka möjligheten att bättre matcha användarnas behov till nämndens (och övriga nämnders) bestånd av verksamhetsytor.

I Malmö stads budget för 2018 gav kommunfullmäktige fritidsnämnden och grundskolenämnden i uppdrag att öka andelen skolor där föreningar kan boka lokaler efter skoltid. Fritidsnämnden kommer fortsätta samverka och utreda frågor kring rollfördelning, mandat och kostnader avseende samarbete kring gemensamt nyttjande av skolans lokaler.

Fritidsnämnden vill också föra en dialog med kulturnämnden avseende samnyttjande av lokaler för att möta de behov som finns. Det skulle till exempel vara bra om utredningen gjordes gemensamt. Dels använder många kulturorganisationer en större eller mindre del av det stöd de får från kulturförvaltningen till att betala lokalhyror. Dels skulle nämnderna kunna samverka kring att tillgängliggöra lokaler som allaktivitetshus, Ungdomens hus, fritidsgårdar och Föreningarnas hus.

Utredningen ska också utvärdera behovet av föreningars tillgång till *egna* verksamhetslokaler. Med det avses till exempel Föreningarnas hus och det urbana sport och kulturcentret Kampen. Tillgången till lokaler för dessa verksamheter behöver säkerställas på lång sikt. Dessutom kan det finnas behov av att utöka tillgången till liknande lokaler på fler ställen.

Utredningen ska därtill undersöka hur nämnden kan stötta föreningar som inte hyr sina lokaler av fritidsnämnden i ett tillgänglighetsarbete. Många föreningslokaler är i dagsläget inte tillgänglighetsanpassade och ligger inte sällan i källarlokalerna utan ramp eller hiss.

Idrottsplatsernas framtid

Multiyta (utveckling av grusplaner och kringliggande ytor)

I den översiktsplan som kommunfullmäktige antog i maj 2018 framgår det att en övergripande prioritering är att Malmö främst ska växa inåt, innanför Yttre Ringvägen. Genom att bygga staden tätare ska resurser sparas. Att det finns bra tillgång till platser för olika typer av fritidsaktiviteter, såväl organiserade inom föreningslivet som för spontanidrott ses som betydelsefullt för staden och dess invånare. Med tanke på förtätningen är det också viktigt att befintliga ytor för fysisk aktivitet bibehålls. Det är viktigt att grusplanerna finns kvar inom fritidsnämndens ansvar för att möta befolkningsutveckling och framtida behov av aktivitetsytor (fotboll eller annat).

Avseende behovet av mer yteffektiva anläggningar som möjliggör olika aktivitetstyper på samma anläggning ser nämnden en möjlighet att delvis möta det genom att utveckla multiytor på en eller ett par av de befintliga grusplanerna. Multiytan kommer bestå av både aktivitetsytor och sociala ytor. För att ytan ska bli attraktiv ska samverkan ske med både föreningsliv (som t.ex. basket, parkour, klättring, volleyboll, kampsport) och fastighets- och gatukontoret när det kommer till utformning. På multiytan kommer sociala ytor, basketplan, dansgolv, utegym, outdoor bouldering och plaskdamm (med möjlighet att utgöra isbana för allmänheten vintertid) att attrahera olika grupper. En isbana lockar även till utevistelse under den mörka och kalla årstiden.

En utveckling mot en mer diversifierad och välkomnande aktivitetsyta skapar ett mervärde för bollplanerna och idrottsplatserna som helhet. Det innebär också en möjlighet att förverkliga delar av fastighets- och gatukontorets Program för aktiva mötesplatser och förutsätter samverkan med tekniska nämnden.

I Program för aktiva mötesplatser lyfts bland annat att en vanlig brist på många befintliga platser är att de saknas länkar mellan olika delar. Ytorna har många gånger disponerats så att olika funktioner inte ska störa varandra, det innebär att utövare av olika aktiviteter inte möts. Sociala bieffekter uteblir, liksom möjligheten att låta sig inspireras av andras aktiviteter. Med bra kopplingar och samband på platsen samt till omgivningen ökar dessutom den upplevda tryggheten. I arbetet med att utveckla en potentiell multiyta på någon eller ett par av nämndens grusplaner finns möjlighet att skapa sådana kopplingar mellan idrottsplatsen och omgivningen. I programmet lyfts därtill betydelsen av att skapa sociala ytor på multifunktionella aktivitetsytor. De sociala ytorna kan både fungera som ett naturligt insteg för åskådare att ta aktiv plats på aktivitetsplatsen och dels låta grupper med olika intressen och aktiviteter mötas.

I översiktsplanen pekas vidare ett antal områden ut som fritidsområden. Dessa fritidsområden ska så långt som möjligt innehålla flera funktioner och vara användbara för olika aktiviteter på ett flexibelt sätt. Två av dessa fritidsområden i översiktsplanen omfattar Lindängens idrottsplats och Heleneholms idrottsplats. På dessa platser finns sammanlagt 2 grusplaner (1 på Lindängen och 1 på Heleneholm) som i dagsläget är näst intill obokade. Det här är två exempel på grusplaner med goda förutsättningar att utvecklas till multiytor. De är grönska runt omkring, de ligger i anslutning till grundskolor, gång och cykelvägar och avskilt ifrån mer trafikerade gator. I anslutning till Heleneholms idrottsplats ligger även Heleneholms sporthall som till stor del nyttjas av en basketförening. Vid eventuell utveckling av basketplan eller streetbasket på multiytan finns således goda förutsättningar för samverkan med föreningslivet. Basket kom också på andra plats (efter dans) när högstadietjejer bosatta i Södra innerstaden fick på frågan om vilken ny aktivitet de skulle vilja börja med. Heleneholms IP ligger i Fosie alldeles på gränsen till Södra innerstaden, två områden med låg aktivitet bland högstadietjejer. På Lindängens idrottsplats finns också möjlighet att knyta an till Lindängelunds rekreationsområde som håller på att utvecklas alldeles intill.

Andra mindre ytor kan också utvecklas för att locka till fysisk aktivitet i vardagen. Det kan till exempel

gälla grönområdet mellan Bellevuegården och Ärtholmens koloniområde. Där finns två mindre grusplaner och större grasmattor som skulle kunna göras mer attraktiva. Det är särskilt aktuellt i och med den förtätning som planeras i Holma/Kroksbäck och Bellevuegården/Lorensborg. Även ytor på idrottsplatser och runt fotbollsplaner i alla delar av staden kan i större utsträckning användas för att skapa bättre förutsättningar för rörelse. På mindre kringliggande ytor finns det till exempel plats för utegym. Där kan både motionärer och väntande föräldrar aktivera sig. Det här kan också i viss mån svara på ungas efterfrågan på gym.

Fotbollsplaner

Bland högstadiekillar i Malmö är det många som vill börja med fotboll, särskilt stor är efterfrågan bland unga högstadiekillar i låg socioekonomisk grupp (Ung livsstil 2019). På frågan om vilken ny aktivitet man skulle vilja börja med kommer fotboll på tredje plats bland högstadietjejer, efter dans och gym/styrketräning. Fotbollsplaner utgör tillsammans med idrottshallar den stora delen av nämndens befintliga lokalbestånd och etablerade fotbollsföreningar har generellt goda förutsättningar att skala upp sin verksamhet (avseende tillgång till spelyta). I rapporten *Utveckling av fotbollsplaner i Malmö (2020)* konstateras att det finns fotbollsplaner att tillgå för föreningarna och spontanspel i Malmö som överstiger den totala efterfrågan. För att fler barn och unga som är intresserade av att börja träna fotboll ska kunna göra det är det i första hand inte fler spelytor som behövs utan andra insatser. För att möta behov kopplat till fotbollens spelytor finns följande planer (från *Utveckling av fotbollsplaner i Malmö 2020*):

Av de 10 grusplaner och 20 bollfält i olika storlekar som fritidsnämnden förfogar över planerar nämnden att lägga konstgräs på två grusplaner och två bollfält. Inom en femårsperiod finns planer på att omvandla grusplanerna på Rosengårds Norra IP och Limhamns IP till konstgräsplaner. Därtill har det beslutats att en ny fotbollsplan ska anläggas på bollfältet på Hyllie IP. Utöver det finns planer på att anlägga en hybridplan eller en konstgräsplan på delar av bollfältet på Klagshamns idrottsplats under 2022. Det finns också planer på att flytta Bulltofta idrottsplats, som endast består av en grusplan, i områdets fördjupade översiktsplan. Fritidsförvaltningen har fört fram att den nya planen som anläggs på den idrottsplatsen ska vara en hybridplan eller konstgräsplan.

Utöver ovan nämnda grusplaner och bollfält så har nämnden beslutat att byte av konstgräs ska ske på tre befintliga konstgräsplaner. Under 2020–2021 ska utslitet konstgräs på Malmö stadion plan 10 bytas till nytt konstgräs med gummigranulat. Under samma period ska utslitet konstgräs Rosengård Norra Idrottsplats bytas till nytt konstgräs med biofill enligt Malmö stads handlingsplan för utfasning av konstgräsplaner med granulat. Under 2021 ska oönskat konstgräs med granulat (på skolgård) på Sorgenfri Idrottsplats bytas till konstgräs utan granulat. På Rosengårds Södra Idrottsplats ska en hybridplan beställas för att ersätta befintlig gräsplan.

Därtill finns följande planer kopplat till byte av konstgräs. Under 2021 föreslås en utredning om behov av omläggning av konstgräsplan och till vilket material på Mellanhedens och Bäckagårds idrottsplatser. Under 2022 planeras byte av befintligt konstgräs (uttjänt för elitlicens) på Malmö Idrottsplats (Arenan) till nytt konstgräs med gummigranulat för elitfotboll. Befintligt konstgräs kan flyttas till annan plan och användas i ca fem år till. Under samma period ska en 7-spelsplan utvecklas på Malmö idrottsplats med koppling till byggandet av en ny förskola. Den här planen är ett återskapande av en plan som har använts som parkeringsplats under de senaste tio åren. Planen beräknas vara klar tidigast 2022 och ska i första hand nyttjas av tjejer. Nämnden kommer även att se över möjligheten att hitta nya ytor på Malmö IP (alternativt på Hästhagens IP) för att ersätta de fyra beachvolleybollplanerna som måste flyttas i och med byggandet av den nya förskolan. Fritidsnämnden förutsätter att tillkommande kostnader finansieras inom ramen för förskoleprojektet. Utöver det här inkluderas en ny fotbollsplan i Nyhamnens fördjupade översiktsplan. Dessutom finns det planer på att en ny multihall med en fullstor fotbollsplan byggs på stadionområdet.

Naturområden och hållbarhet

Fritidsnämnden ska ta ett ansvar för dess miljöpåverkan och vid utveckling av idrottsytor ska Malmö stads miljöprogram samt Malmö stads handlingsplan för utfasning av konstgräsplaner med granulat,

anläggningar med platsgjutet granulat och konstgräs efterlevs. I arbetet för att skapa och tillgängliggöra en meningsfull fritid för alla Malmöbor liksom i arbetet med att minska miljöpåverkan i staden blir behovet av samverkan mellan olika förvaltningar särskilt tydligt. Vid planering och utveckling av nya och befintliga fritidsanläggningar är tillgänglighetsanpassning, framkomlighet, belysning och andra trygghetsskapande åtgärder mellan kommunikation (kollektivtrafik) och själva anläggningen viktiga aspekter både ur ett tillgänglighets- och miljöperspektiv. Trygga, tilltalande och framkomliga gång- och cykelvägar resulterar inte bara i ökad tillgänglighet. De kan också minska ett upplevt behov hos föräldrar att skjutsa sina barn till fritidsaktiviteter, vilket i sin tur bidrar till minskad trafik och därmed mindre luftföroreningar och lägre bullernivåer.

Nämndens rekreationsanläggningar (med fokus på till exempel Bulltofta och Limhamnsfältet) ska i ett nutidsperspektiv göras mer tillgängliga och attraktiva för fler Malmöbor. Satsningar på nämndens rekreationsområden och andra outnyttjade grönytor går i linje med Miljöprogram för Malmö stad 2009–2020 där förvaltandet av, och tillgången till, grönområden är centralt.

Ur ett hållbarhets- och tillgänglighetsperspektiv behöver möjligheten att ta sig till nämndens rekreationsanläggningar utan bil förenklas. Enligt fritidsförvaltningens brukarundersökning som gjordes på Torup 2019 angav 81 % av de svarande att de enbart tar bil som färdmedel för att komma till Torup. Nämnden kommer här att se över möjligheten att förbättra samverkan med bland annat tekniska nämnden för att i större utsträckning tillgängliggöra rekreationsområden och andra gröna ytor. Tekniska nämndens beslut om att sätta fler bussar till Torup är ett steg i rätt riktning, men fler insatser behövs.

Satsningen ska vidare beakta ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv. Enligt brukarundersökningarna från 2015 och 2019 besöker ungefär lika många män som kvinnor Torup men på Bulltofta är män överrepresenterade. Arbetet med att göra rekreationsanläggningarna mer tillgängliga och attraktiva bör, förutom bättre förbindelser, även inkludera trygghetsskapande insatser så som belysning och möjlighet till gruppträning. Ett annat sätt att tillgängliggöra naturområden är att utveckla det pågående arbetet med friluftssatsningen inom fritidsgårdarna.

På Bulltofta planeras konkreta åtgärder för att utveckla området i nu- och närtid. Samtliga åtgärder kräver samarbete med tekniska nämnden. Fritidsnämnden vill anlägga ytterligare en spontanplan (en yta med både basketkorgar och mindre mål). Många besökare nyttjar den befintliga spontanplanen och det är ofta kö. Spontanplanerna behöver inte bokas och kostar inget att använda. Därtill vill nämnden utveckla utegymmet. Det behöver göras lite roligare, modernare och användbart för personer med olika typer av funktionsvariationer. Det finns även planer på att bygga en hinderbana i anslutning till utegymmet samt en temalekplats för barnen. Även de fyra gräsplanerna på bollfältet behöver utvecklas för att bättre möta efterfrågan på olika sorters aktivitetsytor. Runt Bulltofta motionscenter pågår ett rikt utbud av föreningsaktiviteter under vår och sommarhalvåret. Exempel på aktiviteter är seniorzumba, annan dans och Qigong. De föreningar som nyttjar parken har uttryckt önskemål om en scen eller ett podium.

I Ribersborg och Sibbarp, två områden som består av både gröna och blå ytor, har fritidsnämnden Ribersborgs Kallbadhus, Hyliekrokens Golfcenter och Sibbarps Kallbadhus. Dessa drivs via avtal av extern aktör. Fritidsnämnden har tillsammans med de externa aktörerna planer på att utveckla dessa platser, för att locka fler Malmöbor till rekreation och rörelse.

Fritidsnämnden har ingen demografikompensation för rekreationsverksamheten, varför nämnden kommer hemställa om utökat kommunbidrag för tillkommande driftskostnader.

Utfasning av granulat

Underlaget på konstgräsplaner behöver bytas ut kontinuerligt, och investeringsbeloppen beräknas till runt 3,5 till 5 miljoner kronor. I normalfallet avslutas äldre tilläggsavtal i samband med att planen byts ut, men vissa tilläggsavtal kan öka med cirka 200 000 kronor per år per plan. Det här inkluderar kostnader och tilläggsavtal för reovering och utveckling av dränering, belysning och markarbete. Situationen med konstgräs innebär stora utmaningar för nämnden. Behovet av att kontinuerligt byta ut konstgräsmattor innebär inte bara en ekonomisk kostnad, det försvårar också nämndens hållbarhetsarbete. Malmö stad medverkar i ett nationellt samarbete i syfte att utveckla nya underlag för fotbollsspel som innehåller

mindre eller inga plaster.

Fritidsnämnden tillhandahåller idag 23 konstgräsplaner där gummigranulat används som utfyllnadsmaterial. Granulat, korn av företrädesvis gummi eller plast, används för att konstgräsplaner ska upplevas som mjuka och ge svikt. Utsläpp av mikroplast till vatten och mark har uppmärksammats som ett miljöproblem (se *Fotbollsrapporten* 2020). I Malmö stads handlingsplan för utfasning av konstgräsplaner med granulat, anläggningar med platsgjutet granulat och konstgräs utan granulat som har tagits fram i samverkan mellan flera förvaltningar och antagits av berörda nämnder, anges som mål att inom Malmö stads verksamheter fasa ut bland annat konstgräsplaner med gummigranulat. Första delmålet är att fram till år 2025 minska användningen samt begränsa utsläppen från befintliga anläggningar. Därefter är ambitionen att om möjligt helt sluta använda granulat av plast/gummi till år 2030. Följande tre typer av planer ska anläggas, testas och utvärderas under perioden 2019–2023: konstgräs utan granulat, konstgräs med BioFill samt hybridgräs på breddplan. Det finns ett behov av att tydliggöra hur det här arbetet omfattar även elitidrotten. Fritidsnämnden har under 2019 och 2020 fått centrala medel för att kunna åtgärda utfasning av granulat på konstgräsplanerna. De senaste årens arbete med skyddsåtgärder sarger, filter i brunnar, maskinrengöring, borststationer för spelare har gett god effekt och minskad miljöpåverkan.

Simyta och ishallar

När Malmös befolkning ökar så ökar också behovet av simytor. Befintliga simhallar används mycket och allmänhetens tillgång till simytor begränsas när förvaltningarnas uppdrag prioriteras. Samtidigt efterfrågas simhallar även i stor utsträckning av unga. Fler simytor skapar också utrymme för fler oregelbundna aktiviteter.

I planprogrammet för Stadionområdet anges att en ny simarena ska placeras på området. Planen är att den ska kunna tas i bruk år 2029 och därmed ersätta Simhallsbadet som ska avvecklas. Därutöver har fritidsnämnden bett kommunstyrelsen om inriktning inför det fortsatta arbetet med fastställande av form, funktion, plats, finansiering och tid för en ny simanläggning med färdigställande 2023 för simträning (skolsim, föreningssim) i Malmö (FRN 179/19). Den nya simanläggningen för simträning behöver ha en 50-meters bassäng med höj- och sänkbar botten och läktarkapaciteten bör uppgå till 1000–1500 platser. Behovet av en bassäng för simhopp och undervattensrugby är också stort. Dessutom behövs en undervisningsbassäng med höj- och sänkbar botten. Utöver dessa två bassänger behövs en bassäng med högre temperatur med höj- och sänkbar botten som är tillgänglig och kan användas till simträning för yngre barn, babysim samt rehabilitering.

Fritidsnämnden har ingen demografikompensation för badverksamheten, varför nämnden kommer hemställa om utökat kommunbidrag för tillkommande driftskostnader.

Avseende ishallar finns ett behov av en utredning för att utvärdera status på befintliga anläggningar (Limhamn och Kirseberg). I samarbete med stadsfastigheter vill nämnden se över de befintliga ishallarnas skick, energiförbrukning och livslängd. Utredningen bör även undersöka Malmöbornas behov av ishallar och då särskilt beakta ett genus-, tillgänglighets- och hållbarhetsperspektiv. Utredningen bör därtill undersöka möjligheten att anta ett utjämningsystem avseende utveckling av ishallar då en stor del av de som idag använder nämndens ishallar är hemmahörande i Malmös kranskommuner.

Stadionområdet

I maj 2019 godkände kommunfullmäktige Planprogram för Stadionområdet (Pp 6048). Planprogrammet beskriver bland annat hur de av fritidsnämnden beskrivna framtida funktionerna inom stadionområdet kan få plats. Programmet utgår ifrån att Malmö Stadion rivs och föreslår en utbyggnad på området i tre etapper med bland annat idrottsgrundskola och sporthall (se avsnitt Idrottshallar), friidrottsarena, simarena, gymnastikhall för gymnastikidrotterna, kombinerad is- och bowlinghall, multihall med bland

annat en fullstor fotbollsplan, samt konceptbostäder/kontor. Området kan vara fullt utbyggt till år 2030.

Inom området finns också ett behov av förbättrade publik- och evenemangsmöjligheter i befintliga byggnader, till exempel genom en eventuell breddning av Baltiska hallen. Det här knyter an till ett övergripande behov av att rusta upp och utveckla redan befintliga anläggningar på stadionområdet för att det ska bli harmoni med det nya.

Utveckling av lokalförsörjningsarbetet

Samverkan

Majoriteten av nämndens anläggningar samnyttjas med grundskolan och för fritidsnämnden blir fungerande samverkan med grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden särskilt viktigt. Nämnden ska utveckla och förbättra samverkan och samnyttjandet av lokaler med dessa och övriga nämnder. I lokalbehovsplanen diskuteras flera förslag kopplat till effektivisering och hållbarhet som förutsätter samverkan med andra förvaltningar (så som samlokalisering av fritidsgårdar och områdesbibliotek i utbyggnadsområden, utvecklandet av en multiyta och samverkan avseende att bättre tillgängliggöra naturområden).

Särskilt prioriterade målgrupper

Ett jämlikhetsperspektiv och de grupper som är minst aktiva på sin fritid ska i större utsträckning beaktas i lokalförsörjningsarbetet. De särskilt prioriterade målgrupperna utgör en del av fritidsnämndens arbete med att implementera Utvecklingsplan för arbetet med barnets rättigheter i Malmö stad. Denna plan beskriver bland annat hur aktuell kunskap om barns levnadsvillkor ska ligga till grund för beslut och prioriteringar som rör barn. Genom de (särskilt) prioriterade målgrupperna erkänns och uppmärksammas hur sociala faktorer som till exempel kön, socioekonomi och/eller funktion villkorar Malmöbornas möjligheter till en aktiv fritid och god hälsa. Arbetet med att motverka ojämlika villkor blir särskilt viktigt avseende nämndens lokalförsörjningsarbete, ett arbete som är grundläggande för möjligheten att bedriva olika sorters fritidsaktiviteter.

Ökad aktivitet i stadsplaneringen

Nämnden ser ett behov av att vara mer aktiv i stadsutvecklingsprocesser (både avseende förtätning och utbyggnadsområden) och kommer att fortsätta undersöka hur rörelse kan användas som faktor i stadsutveckling. Nämnden ska aktivt arbeta för att staden möjliggör för, och uppmuntrar till, fysisk aktivitet överallt där människor bor och verkar. Nämnden ska också aktivt verka för att se till att det planeras för lokaler där människor kan samlas planerat och organiserat runt gemensamma fritidsintressen eller erfarenheter.